

50.000 kmečkih zavarovancev, pa še ne vsi

Iz poročila, ki ga je pripravil Zavod za socialno zavarovanje v Celju za zasedanje skupščine, smo izbrali nekaj zanimivih podatkov o tem, kako se izvaja v praksi zakon o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev.

Ze ko je stopil zakon v veljavo, je bilo najtežje ugotoviti, kdo bo sploh zdravstveno zavarovan po tem zakonu, saj so na upravah za dohodke imeli samo sezname onih, ki plačujejo zemljiški davek, brez ozira na to, ali so kmetje, ali delavci, ki imajo nekaj zemlje in so torej že zavarovani. Kmečke proizvajalce so nato vabili na krajevne urade, kjer so jim ob popisu izdajali tudi zdravstvene izkaznice za njih in njihove družinske člane.

To delo je zahtevalo tako od zavoda za socialno zavarovanje kot od krajevnih uradov izredne napore in je bilo pravzaprav opravljeno v rekordno kratkem času.

Ne moremo pa pohvaliti drugih priprav za to akcijo; naši kmečki proizvajalci ponekod sploh niso bili seznanjeni z vsebino novih predpisov, ali pa zelo pomanjkljivo obveščeni o prednostih, ki jih zavarovanje ima. Če bi bile še te priprave boljše organizirane, bi lahko dosegla akcija lepši uspeh, kot ga je.

Nekateri kmetijski proizvajalci so celo mislili, da jim ne bo tre-

ba plačevati prispevkov, če se ne bodo prijaviili v zavarovanje, ali pa so skušali zatajiti nekatere člane družine, ker so mislili, da tako vsaj za njih ne bo treba plačevati prispevkov. Zanimivo pa je, da so hoteli zatajiti večinoma starejše ljudi, ali pa otroke, torej nekako tiste, ki ne predstavljajo zanj »delovne sile«. Mislim, da je tu vsak komentar odveč.

Pri popisu so tudi ugotovili, da je na naših kmetijah še zelo veliko primerov, ko kmetje izkoriščajo »tujo delovno silo«, saj so skušali zopet nekateri čisto tuje ljudi, ki so pravzaprav gospodarski pomočniki, prijavljati v to zavarovanje kot svoje družinske člane. Težko jim je bilo pojasniti, da so to pač redni zavarovanci, ker so kot tuji ljudje v delovnem razmerju in da je treba za njih plačati reden prispevek za soc. zavarovanje, ker bodo v starosti ali ob onemoglosti upravičeno zahtevali bodisi pokojnino, bodisi invalidsko dajatev.

Potem, ko so zamudnike ponovno pozvali k popisu, so v celjskem okraju skupno izdali do konca maja zdravstvene izkaznice 15.393 kmečkim proizvajalcem ter 34.238 družinskim članom, ali skupno 49.633 ljudem.

Ker pa še dnevno prihajajo posamezni zamudniki — zlasti če zbolijo — lahko rečemo, da smo zdravstveno zavarovali 50.000

kmečkih prebivalcev; to predstavlja okrog 93 % tistih, ki so do zavarovanja upravičeni.

Po posameznih občinah pa je bil uspeh popisa takle: v Celju 98, v Konjicah 96, v Mozirju 95, v Sentjurju 94, v Soštanju in v Laškem 91, v Zalcu 90 in v Smarju 87 odstotkov.

dr. H. A.

Zdravstvene izkaznice v konjski občini

Na območju konjske občine je v kmečko zdravstveno zavarovanje vključeno okoli 96 % vseh kmetijskih proizvajalcev, to je 1457 kmetijskih gospodarstev s 3.844 družinskimi člani. Skupaj je podružnica zavoda za socialno zavarovanje v Slov. Konjicah izdala že nad 5.300 zdravstvenih izkaznic, prav tako pa socialno zavarovanje že plačuje ustrezne zdravniške storitve za te zavarovance. Prvotno so pričakovali, da bo večji naval na ambulante in druge tovrstne zdravstvene ustanove v občini, vendar po sedanjem pregledu ni tako. Zdravstveni delavci pa predlagajo, da bi morali zdravstveno zavarovanje kmečkega prebivalstva pomenostaviti glede administracije.

Iz življenja na naši vasi

V BOJU ZA KRMO ZMAGUJEJO NENASITNI SILOSI...

Zivina, živina... Meso in mleko. To so danes najpogosteje uporabljene besede, kadar govorimo o našem kmetijstvu. Čim več živine, čim več mesa. Teh besed so polni naši plani, naši perspektivni načrti.

Plan pa nakazuje smer: Na razpoložljivih 70 hektarjih pitanje vsaj v treh dvestoglavskih hlevih, ki naj letno dajo okoli 800 pitanih živali.

Podobni položaj je na Planini, kjer so hlevi že polni. Na 200

šili ravno do decembra. Kaj storiti. Silos. Silos je bila rešitev v obratu, kjer na mestu hlevarja strokovnjaka dela 15-letni fant in kjer tudi inženir mora sestiti na molzni stolček in molziti.

Najbolje še odreže obratu v Loki, kjer je zaenkrat delovne sile še zadosti, pa tudi tja že prihaja delavski avtobus iz Štor.

Vrmino se spet v Anderburg: Drugo leto bo treba pridelati krme za 600 glav. Treba bo napolniti tri 600 kubične silose, silosi pa so nenasitni... Drugo leto bo tudi več zraslo, ker bo živina dala gnoj, vendar vsega tega ne bo moč storiti če:

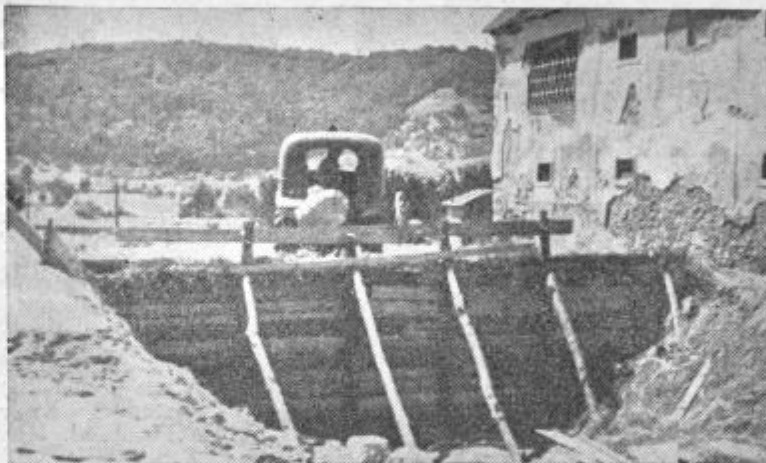
● če ne bodo izvršene vsaj delne hidromelioracije površin;

● če obrat ne bo dobil tekoče vode in elektrike;

● če ne bodo zgrajena stanovanja za delavce, ki naj ostanejo stalna delovna sila;

● če obrat ne bo do takrat dobil osnovno mehanizacijo.

Bil sem priča, kako silos požira travo z razsežnih travnikov. Kmalu pa bomo lahko pričeli, kako kopni silaža s kupa, ko bodo v hlevu prežvekovala teleta z edino nalogo, žreti, debeliti se in čim hitreje rasti.

S težkim kamnom obložen traktor tlačí od jutra do večera...

Toda kako se te številke odražajo v pravih okoliščinah, kako od papirnatih postavk postajajo stvarnost?

Včasih so rekli: Najprej »štalica«, potem kravica. Danes pravimo, najprej krma, kravica bo molzla četudi k plotu privezana.

In tako je:

Letos ustanovljeni kmetijski kombinat poslovne zveze »Planina«, ki združuje obrate: Anderburg, Loko pri Zusmu, Planino, Rimske Toplice in Smohor, ubira to pot. Pot polno začetnih težav in naporov.

V Anderburgu pri Sentjurju bodo te dni napolnili in z zemljo zagnili polovico 600 kubičnega silosa. 300 kubičnih metrov silaže je torej že pod streho, 300 kubičkov pa morajo še napolniti do zime, da bo zagotovljena prehrana za 200 pitancev tipa beby beef. Ker nimajo ljudi, da bi sušili, enostavno vse silirajo, kar je tudi boljše in izdatnejše. Silirati morajo kar celo travo, ker nimajo silos-kombajna, ki bi travo zrezal. Vse dni, odkar silirajo, tlačí od zadruge sposojeni traktor krmo v silosni jarek.

Včasih kdo pravi: Ej, državnim »gruntom« je lahko, saj imajo vse, če nimajo dobijo. Le poglejmo si Anderburg. Tu je skromnost pretirana. Nimajo lastnega traktorja, nimajo vode, nimajo elektrike. Vse kar imajo je par konj, nekaj ljudi in travo, ki je zrasla med cesto in Voglajno. Čez dober mesec bodo imeli prvi dvestoglavski hlev, čez leto še dva taka. Težko će bodo pospravili vso krmo. Vrgli so v javnost klice na pomoč. Mladina je obljubila, doslej je še ni bilo. Plan pa terja, druga prazna polovica silosa terja, in živina, ki bo čez nekaj tednov povečala število živih bitij v obratu, bo terjala.

hektarjih dela 18 ljudi. Delovne sile ni, strojev premalo. Če bi kosili in sušili krmo, bi ljudje, ki jih hlevi lahko pogrešajo, su-

Novi jelšingrajski hlevi

Preko šest sto hektarjev obsega joče Kmetijsko gospodarstvo Jelšingrad v Smarju pri Jelšah se nenehno razvija. Svoje obrate ima v Smarju, Rogoški Slatini, Rogatcu, Pristavi in Virštanju. Pravkar dograjuje velike odprte hleve za sto glav goveda v Smarju. Poleg hlevov pripravljajo še strojno molznico. Tako so tik zraven naredili tudi odprto silažo, kjer so že v velik jarek stlačili in za-

grebli okrog 400 prostorninskih metrov silaže.

Pred dnevi je posestvo prevzel tudi priznan kmetijski strokovnjak Aleksander Videčnik kot direktor, ker je dosedanji direktor ing. Marinc odšel na novo službeno dolžnost.

Posestvo so si pred dnevi ogledali tudi najboljši pionirji, ki jih je sprejel predsednik občine in se tako tudi spoznali z oblikami sodobnega kmetijstva.

Vsi bodo morali storiti tako

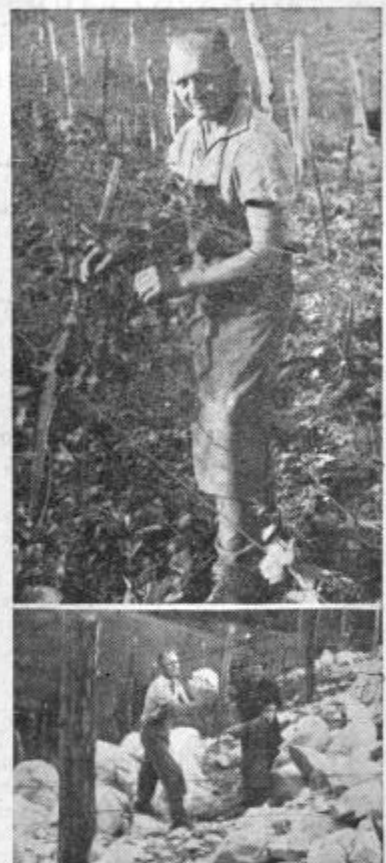
Nisem se še vozil z letalom. Toda pogled na obsoletsko pokrajino je verjetno izpod oblakov pravilčno lep. Ob rekli se vije nova puoga, a na vsako stran vzvalovijo griči, kot bi vzemirnil veter zelene valove. Njivice, sadovnjaki, gozdiči in vinogradi, vse je prelep prirodni mozaik, posejan z raztresenimi naselji, osamljenimi kajžicami in zidanicami. Posebno Virštanjsko je pisan niz vinogradov, sadovnjakov in prislonejnih njivic.

Vinogradi pa niso vsi enaki. Tudi letalec bi to opazil. Večinoma so stari, količeni, samo proti vrhu Virštanjja vidimo močne stebre, povezane z napeto žico. To so obnovljeni vinogradi jelšingrajskega kmetijskega gospodarstva. Vendar pa čisto na vrhu poldrugehektarski kompleks, sodobno obnovljen, ne pripada k posestvu. To obdeluje Jože Plevnik, eden izmed redkih virštanjskih kmetičev, ki je uvidel, da edino sodobno urejeni vinogradi z izbranim sortimentom utemeljujejo gospodarstvo.

»Vem, da stari, izmoggani vinogradi ne morejo biti tako donosni, da bi opravičevali vložene investicije in delo. Začel sem s pomočjo kmetijske zadruge — drugače bi tako ne zmogel! — in smo se resnično mučili po teh strminah, toda ne obžalujem. Boste videli: pridite samo čez kaki dve leti; to bo vinograd. Nasadil sem traminec, muškadni silvanec in laški rizling. Nekateri pravijo, da sem neumen, ker se toliko mučim, da bo vse hudič vzlel, če bodo začeli atomske bombe metati. Prepričan sem, da jih ne bodo, ker bi takrat tudi nje pobralo. Delam pa, ker vem, da drugače biti ne more, saj zemlja mora biti obdelana. Pa povejte, »je dejal skoraj nekako zanosno in pokažal z roko na strmino, »mar ni lepo, če lahko porečem, da sem skupno z mojo družinico in s pomočjo družbe opravil to delo.«

Vsi bodo morali tako storiti, verjemite, ker drugače ni prihodnosti za virštanjsko vinogradništvo. »Če pa bo vrag vzlel,« se je krhko zasmel, »bo vsaj dobro vzlel. Sedemčlansko družino imam in vsi delamo od najmlajšega do najstarejšega. Vsi tudi uživamo, kar pripravimo. Siti smo vedno, zato lahko delamo in to mora biti. Poprijeti pa bomo morali vsi. Če bi se s sosedom sporazumela za tisti nerodni kot, bi naš vinograd še lepše izgledal, tako pa

se mi zajeda obronek vanj; pa kaj, ko ni hotel... Vidite, imam pa še pet glav živine; same si mendočke. Vinogradnik ne more biti brez gnoja. Ukvarjal se bom samo z vinogradom, živinorejjo in deloma sadjarstvom. Upam, da bom toliko pridelal, da si bom ostale potreščine potem že na-

Kakor da bi ajdi razsuli svoje kamnite igračke po pobočju, tako izgleda vinograd sredi bitke, ki jo bojuje vinogradnik Plevnik

kupil. Ne velja več to, da bi na siromašni krpi zemlje prideloval vse, to ni gospodarstvo. Tako je pripovedoval Plevnikov oče, ki se poleg obrti zagrizeno ukvarja s kmetijstvom. Prav lepo si ureja gospodarstvo in ve, da je s sodobnimi metodami obdelovanja mogoče uspevati. »Da se ne izplača delati,« je krepko zaključil, »pravijo nekateri; toda to je le jalov izgovor za lenuhe. Da, le taka pot je pravilna, Virštanjci jo bodo morali povzeti.

S.

Vitamins — zdravje — sokovnik

VAŠ OTROK POTREBUJE PRAV ZDAJ, KO DORAŠČA, NAJVEČ VITAMINOV.

Sadje je začelo zoreti. Dovolj ga je v domačih sadovnjakih in na mestnih trgih. Ne pozabite pa pri tem, da bo zima kmalu tu in svežega sadja ne bo več.

ZDAJ JE ČAS, DA PREMISLITE, KAKO BOSTE LAHKO NUDILI VAŠI DRUŽINI TUDI POZIMI DOVOLJ VITAMINOV.

SOKOVNIK VAS REŠI VSEH SKRBI!

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE CELJE

strelili sovražno letalo. »Taborili smo na obronku gozda, kuhinjo pa smo imeli na drugi strani. Pa se privlečeta dve »Storkliji« in tresk po kotlih. Kuharji so se razbežali, kotli pa so bili čisto zverženi. Naš mitraljezec Vasilij se je razjel in poprosil nekoga, naj nastavi hrbet. Naslonil je nanj svoj mitraljez in tra-tratra. »Storklja« se je malo zazibala, potem pa je tresčila v Mislinski graben, kjer je zgorela. Druga pa jo je ucvrila.

Ja, ja, naš Vasilij je bil ves hudirjev. Pri Sv. Trojici nad Ljubljano si ni znal drugače pomagati, da je zlezal na slamnato streho neke hiše, prisloneil mitraljez za dimnik in tako žgal po Švabih, da so še bežati pozabili.

SMRT BORISA VINTERJA

Jože Vahter je bil kurir Borisa Vinterja. »Bil je čudovit fant. Pogumen ko vrag, pa takšen tovariš, da mu ni enakega. To je bilo kmalu za tem, ko smo se vrnili z Dolenjske. Bila je zima 1945. Zadrževali smo se na Menini in v okolici. Nekega jutra so nas prebudili sovražnikovi rafali. Boris je zbral desetorico najboljših in šli smo v napad. S seboj smo imeli pet mitraljevov in drugo izbrano orožje. Tekli smo proti Špičaliču in Boris pred vsemi. Prišli smo že skoraj v naselje, ko se je Boris nazadnje le ustavil. Vrnili smo se in pri nekem kmetu smo dobili kruha in žganja. Omam-

Boris Vinter

ljenj od zmagovitega pogona in malo od žganja smo se napatili počez k odredu. Ko smo plezali po neki strmini na vrh, nam je začel nekdo z druge strani vpiti: »Boris, ne tam! Spodaj so Švabi!« Bil sem tik za Borisom, ki je bil prvi. Medtem je že prilezel na vrh grebena in se postavil tik neke debele bukve. Nastavil je dlani na usta in vprašal onega, kaj pravi. Mi, ki smo onega razumeli, smo klicali Borisa nazaj, a nas menda ni slišal. Tedaj pa je počilo. Boris je padel. Potegnili smo ga za škorenj nazaj v jarek in ugotovili, da mu je kro-

gla prebila prsi. Še je dihal, a od bolečin si je grizel ustnice. Na greben smo hitro postavili zaščito treh mitraljevcev, komisarka Slavica pa je stekla k neki hiši, da bi napravili nosila, jaz pa sem naložil Borisa na rame. Bil je težak in po dvajsetih metrih sem ga moral odložiti. Videl sem, da je vsega konec. Boris Vinter, hrabri komandant I. bataljona je bil mrtev.

Isti večer so nam Američani s padali poslali zalogo. Toda, kakor smo se vedno teh pošiljk veselili, ta večer ni nihče pel. Pozabili

smo celo na lakoto. Izguba nas je preveč močno bolela.

OČE JEREB SE SPOMINJA

Med pohorski kmeti smo srečali tudi očeta Jereba. Kakor mnogi drugi se tudi on dobro spominja mnogih dogodkov. Pri njem so se partizani začeli zgodaj ustavljati. Bilo je zbirališče novincev, pa tudi javka. Oče Jereb pravi: »O, bili so čedni fantje. Četudi so bili bolj lačni ko siti, so bili vedno dobre volje in zato smo imeli tudi mi pogum. Nemci so nas vedno strašili, pretepali in postavljali pred puške. Pa smo vseeno molčali. Vedeli smo, da je boljše umreti, kakor da bi izdali naše fante, ki so nam prinašali edino luč v tistih temnih časih. Dajali smo jim vsega, kolikor smo mogli, četudi nismo imeli dosti. Pa še od tistega so nam Nemci vedno pobrali. In če bi bilo treba, bi jim spet dajali!«

To so samo utrinki, kakršnih morete slišati po Pohorju cele vrste. Vsak človek, ki živi v teh krajih, je doživel svoje. Nihče si ne želi več takih časov, a ljudje še vedno niso pozabili trenutkov, ko so kljub strahu pred sovražnikom komaj čakali, da se pojavijo nasmejeni obrazi utrujenih in sestradanih borcev, ki so jim obljubljali svobodo. Svoboda je zdaj tu, a žal mnogo tistih res hrabrih fantov danes ne ve, da pri nas ni več zla. Slava jim!!

H. S.